

# Motion till riksdagen

1988/89:Ub313

av Ines Uusmann m. fl. (s)

Utveckling av skolan

---

Sverige har en bra skola. Bra, därför att den omfattar alla barn. Bra, därför att den så tydligt markerar både kunskapen och fostran. Bra, därför att den bidrar till att utveckla barnen till fria och självständiga unga och vuxna som kan ta ansvar för sin egen och landets framtid.

Skolan är rik på resurser. Den främsta är dess personal. Väl utbildade och engagerade lärare och andra vuxna är elevernas bästa resurs.

Trots detta finns det brister kvar som måste avhjälpas innan vi kan säga att den nya läroplanen är genomförd i praktiken. Vi vill nämna några exempel på områden där fortsatt utvecklingsarbete är nödvändigt och där förstärkta fortbildningsinsatser kan bidra till en positiv förändring.

Läroplanen uttrycker en klar och tydlig syn på skolans demokratiska roll. Många undersökningar – inte minst skolans egna utvärderingar – visar att många elever upplever sina möjligheter att påverka skolarbetet som minimala. Traditioner, läromedel och lärare styr helt uppläggnings-, studietakt- och stoffurval. Tvärt emot vad man kan tycka vore rimligt är det eleverna på lågstadiet som har mest ansvar och inflytande över sitt arbete. Det minskar sedan ju äldre eleven blir. Att det inte finns några sakliga skäl för en sådan ordning är självklart. En skola som vill fostra barnen till demokratiskt synsätt måste själv arbeta demokratiskt. Demokrati lär man sig under tillämpning – inte genom att läsa om det i en bok.

Vi tror att skolans demokratisering kan bidra med en del lösningar på många av de problem man ser i dag. Brist på ansvarstagande, mobbing, "skoltrötthet" m.m. kan inte sällan återföras till brist på inflytande och överblick över skolarbetet. Oavsett vilka andra orsaker som kan finnas, anser vi att det är viktigt att en demokratisk utveckling påskyndas.

Vikten av bra kontakter mellan hemmen och skolan betonas ständigt. Nästan lika ofta klagas det över att det brister i detta avseende: föräldrar som säger sig inte veta vad som sker i skolan och lärare som tycker att föräldrarna visar för lite intresse för vad barnen gör på sin arbetsplats. Många föräldrar har tidigare, positiva, erfarenheter av samarbete med förskolan. Där är de naturliga kontakterna dagliga. Skolan skulle ha mycket att vinna på om dessa erfarenheter kunde tillvaratas bättre. Kontaktdagar i föräldraförbundet har bara marginellt påverkat situationen.

Osäkerheten om formerna för samverkan och informationsutbyte är ofta stor och bör därför agnas speciellt intresse. Det är viktigt för varje enskilt barns skull, men också för att hela skolan i framtiden bättre skall kunna utnyttja den resurs föräldrarna kan utgöra.

Skolan lider i dag brist på kontakter med samhället i övrigt. På många orter förstärks dessa brister av att boendet, arbetet och fritiden är geografiskt separerade. Barnens kontakt med föräldrarnas och andra vuxnas vardag är liten och därför är det vanliga vardagslivet svårt att förstå. De normer och regler som styr detta är svåra att uppfatta och göra till sina. Också i detta avseende bör särskilda insatser göras för bättre nyttjande av de resurser som finns i så hög grad men som i dag inte används.

Vi har pekat på tre områden i skolan som behöver utvecklas vidare. Det går att ta fram fler angelägna exempel, men det är inte vår ambition att försöka göra en fullständig lista.

Vi vet att skolans utveckling i läroplanens anda är beroende av många olika insatser: lagstiftning, regelskrivning och beslut om resurser, men också i mycket hög grad av att det finns kunnig och engagerad personal – lärare och andra – i skolan.

En satsning på utveckling i skolan är beroende av ett positivt klimat bland personalen. Därutöver behövs tid, tid för fortbildning och tid för utvecklingsarbete direkt i vardagsverksamheten. Skolan måste i varje skede tillförsäkras resurser som möjliggör det. Dessutom är det viktigt att resursanvändningen utvärderas fortlöpande för att nå bästa möjliga överensstämmelse med läroplanen.

Det är av stor vikt att kommunerna får stor frihet i den praktiska utformningen av verksamheten i skolan. Förhållanden i t.ex. storstadsområdet och glesbygd skiljer sig kraftigt åt och lokala lösningar ger ofta bäst resursutnyttjande. Därför bör statsbidragen till skolan utformas så att styrningen för kommunerna blir minsta möjliga när det gäller den praktiska utformningen av verksamheten.

## Hemställen

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen angetts om behovet av insatser i skolan för intensifierat utvecklingsarbete och fortbildning av skolans personal,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som angetts om att statsbidragen till kommunerna utformas så att deras syfte uppfylls utan regler som i detalj styr den praktiska utformningen av skolverksamheten.

Stockholm den 23 januari 1989

*Ines Uusmann (s)*

*Jan Andersson (s)*

*Maj-Inger Klingvall (s)*

*Marianne Carlström (s)*

*Anneli Hulthén (s)*